אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

כאוספיוס. שאלוהו על אוספיו אם קבלו בסבר פנים יפות ואמר לאו מדה טובה היא כדי שלא יקפלו בו בני אדם שאינן מהוגנין לבא תמיד עליו ויכלו את ממונו: **אגניב ליה כמא דכספא.** כלי של אוספיו היה: **כדי מחטין ולינוריות.** מזלגות שמולין בו מחטין: **ולינוריות.** מזלגות קטנים שטווות בו וכו': **אחת אחת.** כל אחת ומחרוז אחד: **חייב להכריז.** דמנין הוי סימן: **שוכי.** ענפים של אילן: **עלה אחד בכל אחד.** [ג] במס' סוכה (דף מד:) גבי ערבה שנשרו מקצת עליה ונשתיירו בה שלשה עלין לחין ואיכא דאמרי אפילו עלה אחד בכל אחד כשירה: **ברדלס.** לצוע וי"א פוטיא"ש [ד] ולרך להרוג מוזיס ומרגולים: **וכל מקום שהרכיס כו'.** ואפילו דבר שיש בו סימן: **פליגי רבנן עליה.** בתרוייהו: **המולא מעות.** קא ס"ד לבורי מעות דקתני מתני' חייב להכריז ובכא הוא לאיל ורבים מצויין שם הרי אלו שלו שנתאיבדו בעלים: **דאויל בתר רובא.** כלומר שהולך בדין מציאה אחר טעם רבים מצויים שם: **ברוב ישראל.** דסתם בני כנסיות ישראל בהן: **במפוזרים.** ורבנן היא דאולו במפוזרין דתנן [ה] מעות מפוזרין הרי אלו שלו: **כנסיות.** אסיפת מקום שמתכנסים שם להתענ ולהוועד: **דיתבי בהו כנעניים.** שהן חוץ לעיר ומושבין בה כנעניים לשמור: **מלא בה אבידה.** משנה היא בפרק עובדות בעיר שישראל וכנעניים דרים בה במסכת מכשירין: **ופשוט.** מיהא מקבלת משאלותיך דאולו רבנן ברוב כנעניים ופליגי ברוב ישראל: **בעמון.** דכיון דטמנו לאו אבידה היא הלכך ברוב ישראל יכריז: **שאינה עשויה לפנות.** רגילים היו בעלים להניחה ימים רבים ולא לפנותה מיד: **ונמלך עליה לפנותה.** מיד ועל כרחו אי יטלנו אי יהא הפקר. להכי נקט (ב) שאינה עשויה לפנות דאי עשויה לפנות אבידה מדעת היא שהיה לו לחוש שמא יפנה:

ואינעית

ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן מאן שמעת ליה דאזיל בתר רובא ר"ש בן אלעזר שמעת מינה אפילו ברוב ישראל נמי הב"ע במפוזרין אי במפוזרין מאי אריא מקום שהרבים מצויין שם אפילו אין הרבים מצויין שם אלא לעולם [ז]בצרורין והכא במאי עסקינן [ח]בבתי כנסיות של כנעניים בתי מדרשות מאי איכא למימר בתי מדרשות דידן דיתבי בהו כנעניים השתא דאתית להכי בתי כנסיות נמי דידן דיתבי בהו כנעניים ת"ש [ט]מצא בה אבידה [י]אם רוב ישראל חייב להכריז אם רוב כנעניים אינו חייב להכריז מאן שמעת ליה דאמר אזלינן בתר רובא רשב"א שמעת מינה כי קאמר רשב"א ברוב כנעניים אבל ברוב ישראל לא הא מני רבנן היא תפשוט מינה דמודו ליה רבנן לרשב"א ברוב כנעניים אלא לעולם רשב"א היא ואפ' ברוב ישראל נמי והכא במאי עסקי' בטמון אי בטמון מאי עבידתיה גביה והתנן [יא]מצא כלי באשפה מכוסה לא יגע בו מגולה נוטל ומכריז [יב]כדאמר רב פפא באשפה שאינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה הכא נמי באשפה שאינה עשויה לפנות ונמלך עליה לפנותה

ואיבעית

כדפרישית: **מאן** שמעת ליה דאזיל בתר רובא. פירוש גבי מציאה ולא שייך הא לפלוגתא דחייסינן למיעוט:

ותפשוט מינה דמודו רבנן לר"ש בו'. וא"ת אי בעי למפשט דמודו רבנן מימא ר"ש היא וי"ל דמ"מ מפשוט דלא מצינו למימר דלר"ש אפילו ברוב ישראל הרי אלו שלו ורבנן אפילו ברוב כנעניים הרי אלו שלו: **בטמון.** ולא בעי לאוקמה שאין רבים מצויין שם מדמפליג בין רוב כנעניים לרוב ישראל משמע שמלא במקום ברוב בני העיר מצויים שם דאי מלא במקום שאין רבים מצויין לא הוה ליה למנקט רוב העיר אלא אם רוב כנעניים או ישראל שבימי במקום שמלא וא"ת ובטמון למה יגע בו אי משום שיפנה אותה המפנה יקחנה ויכריז וי"ל דשמא המפנה יהיה כנעני או שמא לא ימצאנה המפנה ושאינה לאחר עם הזבל וא"ת ואמאי יכריז יקחנה לעצמו דכשלא ימצאנה בעליה יתייאש ויאמר שאדם שאינו הגון לקחה ואע"ג דאיכא רובא ישראל דהיינו טעמא דר"ש דשרי ברוב ישראל וי"ל דהוי יאוש שלא מדעת דכשעה שלוקחה עדיין לא ידע האובד שנלקחה וברוב כנעניים הוי שלו דתלינן דכנעניים הטמינוה דהוו רובא:

סגר

ומודה ר"ש בבלים ששבעתן העין בו'. מדקתאמר ומודה משמע דלרבנן אפילו לא שבעתן העין חייב להכריז וכן מצינו ברבה בר בר חנה דאמר בפ"ק (לעיל דף יט.) אי טביעות עינא אית לי בגויה וגבו לא שבעתו העין דלא משהה איניש גיטא ביריה וקשה דלא מצינו דאמרו רבנן זה בפירוש וי"ל דמדנקט בתמני' כריכות ועיגולי דבילה ומחרוזות וכלרות הרי אלו שלו ואלו דברים אין דרכן להיות בהן טביעות העין משמע דדברים שדרכן להיות בהן טביעות עין בכל ענין חייב להכריז אפילו לא שבעתן העין אי מצא במקום דשמיי רבנן: **אבל** שנים חייב להבריז. דמנין הוי סימן ומתניתין דקתני מחרוזות וכלרות הרי אלו שלו אי מיירי דרך נפילה אתי שפיר דאז לא היה מנין סימן שאינו יודע שנפלו בבת אחת א"נ מיירי דרך הינות ואיכא אלא מחרוזת אחת וכן עיגול וכלר והא דקאמר מחרוזות היינו מחרוזות דעלמא ולקמן (דף כה.) גבי לבורי פירות וגבי לבורי מעות דפריך ש"מ מנין הוי סימן ולא משני לבורי דעלמא דומיא דרישא מחרוזות ועיגול וכלרות וכריכות היינו משום דלא הוה ליה למתני אלא מעות לבורות ופירות לבורות דלקתני מעות מפוזרות ופירות מפוזרות: **כי** קאמר ר"ש ברוב כנעניים. וא"ת א"כ מה לריך טעם מפני שהבעלים מתיאשים א"ל דים לתנות דמכנעניים נפל דהוו רובא וי"ל דאיצטריך דאפילו יודע ודאי שמישראל נפל קאמר הרי אלו שלו [ט]דהמפסיד מתיאש ואומר דכנעניים שקלי ליה ואפילו אם ישראל ימצאה לא יכריז דמולך דמן הכנעניים נפל דהן רובא: **אפילו** ברוב ישראל נמי. הוי שלו וטעמא משום דאיכא אינשי דלא מעלי ושקלי לה:

אם תמצי לומר פליגי פליגי ברוב כנעניים או לא. להך גירסא מספקא לי פליגי אפילו ברוב ישראל ואית ספרים דלא גרסי הכי אלא גרסי אמ"ל אפילו ברוב ישראל פליגי רבנן עליה ברוב כנעניים או לא ולהך גירסא פשיטא ליה דרבנן פליגי עליה ברוב ישראל וחייב להכריז ולא חייסינן לאינשי דלא מעלי וכן גרסה דהא תנן אלו שחייב להכריז מצא פירות בכלי וכן כולהו דאית בהו סימן ומשמע דאפילו ברה"ר דרגיל מלוים שם חייב להכריז דלא מדכר רה"י אלא גבי כריכות ודוחק הוא להעמיד בסמטא וכן לקמן אמר לעולם רבנן כו' ומי קתני הרי אלו שלו אינו חייב להכריז קתני ויש והשתא מ"מ תפשוט דפליגי רבנן ברוב ישראל דקתני אם רוב ישראל חייב להכריז אלא ודאי הא לא מספקא ליה אם פליגי ברוב ישראל ופשיטא ליה דפליגי מכח מתני'

מסורת הש"ס

(א) [כ"ב קפ.], ב) פוסק מד: [ע"פ דמ"מ הוא]. ג) ע"ז מג., ד) [לקמן מו.]. ה) [ע' תוס' כ"ב כג: ד"ה מוקן], ו) [לעיל מא:], ז) ס"פ לנורין ופיין רש"ל. ח) מכשירין פ"ב מ"ח ע"ש. ט) לקמן כה., י) שם. כ) [נ"ל דהכי יעב"ץ]. ל) [לעיל מא.]. מ) נ"מ דהאיכא.

הגהות הב"ח

(א) גב' מנין ומודה ר"ש: (ב) רש"י ד"ה ומגלך וכו' לחכי נקט. נ"ב ע"ל דף סה ע"ב:

גליון הש"ם

גמ' אליני רבנן עליה. כעין זה נדרים כ"ג ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' בדי מחטין. נ"ב הרמב"ם וש"ע לא כתבו בדי אלא מחטין מי' אלא בדין וע' רש"ש ומש"ש (בפי' רש"כ ע"ק כ"ג): [ב] שם דתנן. רשום קו עליו ונ"ב לאמרינן ולכ"ה ברי"ף וכמ"ש: [ג] רש"י ד"ה עלה. במס' סוכה גבי סר. נ"ב תמוה מאד (ועי' נדבכי רבינו נח"ת פי' תרמ"ו ס"ק י"ד):

לעזי רש"י

פוטיא"ש (פוטיי"ש). חולדה.

מוסף רש"י

עלה אחד בכל אחד. כל אחד וכו עלה אחד וכיון ים. לשון יש בחתר לאחוריו עשר וחמש עשרה פרקפות ושוטף כל מה שמוצא בדרך מוצמו, וכן עושה בכל יום (ע"ז מג:). ומשלולתו של נהר. כשהנהר גדל ויוצא על גדותיו ופושטו (שם). אפילו ברוב ישראל. דעבוד דמיאש ולא סמיך דליכדרי מיהליה. דלא מפלגי בין דבר שיש בו סימן לאין בו סימן (לקמן כו:). מכוסה לא יגע בו. דאין זו אבידה שיהא מתחר עליה בלא תוכל להתעלם, דמשתמר הוא (לקמן כה:).

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פי"ד מהל' גזילה ואבידה הלכה יג סמג עשין עד עוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף כא: לה ב מיי' פט"ז שם הל' ו סמג עשין עד עוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף טז: ג [מיי' פ"ז מהל' גזלה הל' כ עוש"ע ח"מ סי' תרסד סעי' ד]: לו ד מיי' פ"ו מהל' גזילה ואבידה הל' ב ופיין בהפנים ובמגיד משנה סמג שם עוש"ע ח"מ סי' רעט סעיף ז: לז ה ו ז מיי' שם עוש"ע הל' ז סמג שם עוש"ע שם סעיף ג ופ"ש:

רבינו חננאל

הלילה שפיר עבר שאין דרך ארץ לגלות בני אדם שיחתם עם נשיהם לבני אדם וכן באושפיזא אם כיבדו ועשה לו מטעמים הרבה ותיקן הבית בכלים מכובדים ושינה האורח מפני כי פחד שלא יגיעשו בני אדם ויורדו אחריו בביתו כדכתיב מברך רעהו בקול גדול ונו' ושינה כל שינוי בענין זה אין מחזיקין אותו בשקרי אלא הרי הוא באמונתו ואם יאמר ברי לי שאלו כליי הן מחזירין אותו בטביעות עין בלבד בלא נתינת סימנין לפיכך מודה ר' שמעון בן אלעזר בכלים חדשים ששבעתן העין שחייב להכריז מאי טעמא דלמא אתי צורבא מרבנן דלא משנה בדיבוריה דאמר טביעות עינא אית לי בהו ושקיל להו. ואלו הן (הן) כלים חדשים שאין חייב להכריז בדי מחטין וציגיורות ומחרוזות [של] קרדומות שמצאן אחד אחד וכן היה ר"ש אומר המציל מן הארי ומן הדוב ומזונו של יום ומשלולתו של נהר והמוצא באיסרטיא ופלטיא ומעות בבתי כנסיות ובתי מדרשות ואפי' צרורין ובכל מקום שהרבים מצוין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מחיאשים מהן. ואיבעיא לן ברוב כנעניים או אפי' ברוב ישראל נמי הרי אלו שלו ולא איפשיטא וקימא לן תיקו דממונא לקולא. מעשה דמר זוטרא חסידא פשוטה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com